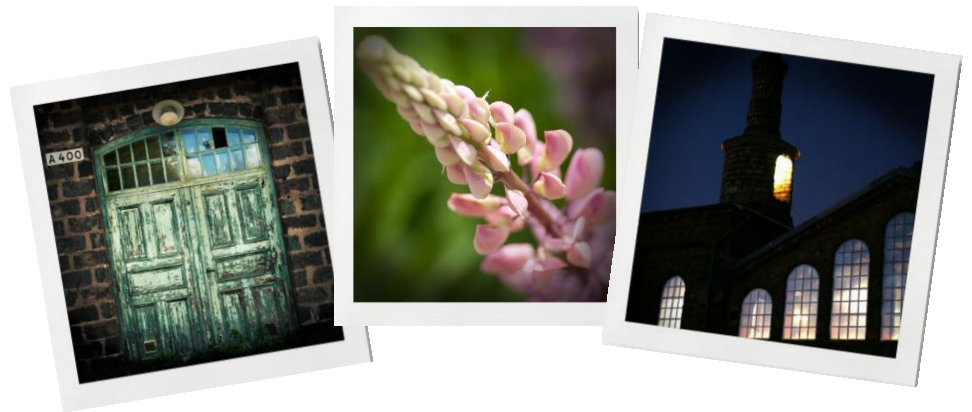

Tillgänglighetsplan 2020 - 2025

Inledning

Tillgänglighet betyder ”möjlighet att ta del av något eftersträvänsvärt” och innebär inom funktionsvariationsområdet¹ att möjligheter skapas för alla, att kunna delta i samhället på lika villkor. För att ett samhälle ska vara tillgängligt krävs det att alla personer har tillträde till fysiska miljöer, transporter och anläggningar. Att arbeta med tillgänglighet i det kommunala arbetet handlar om att möjliggöra för alla människor i kommunen. Arbeta med tillgänglighet behöver genomsyra alla beslut och projekt för att Avesta kommun ska vara en kommun för alla invånare. Tillgänglighet är en nödvändighet för 10 % av befolkningen men det är viktigt att ha i åtanke att bra tillgänglighet underlättar för 40 % av invånarna och att det är bekvämt för 100 % av invånarna. Avesta kommuns senaste tillgänglighetsplan löpte mellan 2012-2016 och innefattade 23 punkter. Sammanfattningsvis omfattade planen flera åtgärder rörande fysisk tillgänglighet och tidsplanen omfattade hela tillgänglighetsplanen.

En utmaning Avesta kommun står inför är hur styrdokument kan utformas för att de ska genomsyra verksamheterna. I utvärderingen av den förra tillgänglighetsplanen framkom att flera åtgärder inom tillgänglighetsområdet genomförts. De åtgärder kring tillgänglighet som genomförts har nödvändigtvis inte varit kopplade till tillgänglighetsplanen och flera av punkterna i tillgänglighetsplanen har inte blivit genomförda.

Målsättningen med tillgänglighetsplan 2020 -2025 är att dokumentet ska efterlevas och att dokumentet ska vara ledande för hur kommunen konkret ska arbeta med tillgänglighet de närmaste åren. För att uppnå målet har arbetsgruppen valt att presentera ett förslag med tydliga fokusområden år till år över vilka åtgärder som ska ske gällande tillgänglighet i Avesta kommun. Varje åtgärd ges en tydlig ansvarsfördelning där det framgår vilka som har huvudansvaret för att åtgärderna genomförs. Fokusområdena är framtagna i samarbete med de olika förvaltningarna och representanterna för handikapporganisationerna i kommunen. En ytterligare åtgärd för att tillgänglighetsplanen ska efterlevas är att den ska följas upp årligen genom ett tillgänglighetsbokslut som ska redovisas till kommunstyrelsen.

En stor del av tillgänglighetsplanen kommer fokusera på att kommunen ska gå med i en nationell tillgänglighetsdatabas. Västra Götalands region har tagit fram ”Tillgänglighetsdatabasen” som är ett verktyg för kommunen att kunna nå ut med hur tillgängligt Avesta är för sina invånare och besökare. Tillgänglighetsdatabasen är även ett verktyg som kommunen kan använda för att kunna arbeta med att göra lokaler och platser mer tillgängliga. I Avesta kommun växer målgruppen som är 65 år och äldre, målgruppen löper större risk för att plötsligt eller över tid få en funktionsvariation varför det är viktigt att Avesta kommun arbetar för att tillgängliggöra platser och byggnader. Vid nybyggnation samt vid verksamheter som särskilt boende och trygghetsboende är kraven på tillgänglighet hög, fokus i tillgänglighetsplanen är därför de lokaler och platser som kommuninvånarna besöker frekvent som exempelvis, offentliga lokaler, matvarubutiker m.m.

¹ Funktionsvariation är synonymt med funktionsnedsättning men är ett vidare begrepp som tar sikte på personers förmågor istället för vad personer inte klarar av.

Vision

Visionen med den kommunala tillgänglighetsplanen är att ge alla människor med funktionsvariationer samma möjligheter till delaktighet i Avesta kommun.

Syfte

Syftet med tillgänglighetsplan 2020-2025 är att skapa ett kontinuerligt tillgänglighetsarbete i Avesta kommun.

Tillgänglighetsbegreppet

Tillgänglighet betyder ”möjlighet att ta del av något eftersträvansvärt” och innebär inom funktionsvariationsområdet att möjligheter skapas för alla, att kunna delta i samhället på lika villkor. För att ett samhälle ska vara tillgängligt krävs det att alla personer har tillträde till fysiska miljöer, transporter och anläggningar. I tillgänglighetsbegreppet ingår att alla ska ha tillgång till information, att kommunikation sker på ett tillgängligt sätt samt att varor produkter och tjänster är tillgängliga för alla.

FN:s konvention om mänskliga rättigheter för personer med funktionsnedsättning har funnits sedan 2006. 2009 trädde konventionen i kraft i Sverige vilket innebär att Sverige har bestämt att konventionen ska förverkligas i sin helhet.

FN:s konvention om mänskliga rättigheter för personer med funktionsnedsättning tar upp tre utgångspunkter för hur ett samhälle ska bli ett tillgängligt samhälle;

- I ett utvecklingsarbete ska utgångspunkten vara **universell utformning**. Det betyder att en utgår ifrån människors olikheter och variationer i funktionsförmåga.
- Det som redan finns i samhället ska gradvis förbättras genom att utveckla och tillämpa krav och rekommendationer för tillgänglighet.
- Det är viktigt att genom **skäliga åtgärder** undvika att diskriminera personer med funktionsnedsättning.

Lagar och regler

Av 8 kap 2, 12§§ plan och bygglagen (2010:900) (PBL) framgår det att alla enkelt avhjälpna hinder mot tillgänglighet och användbarhet i lokaler dit allmänheten har tillträde och på allmänna platser ska avhjälpas. Kravet gäller om det med hänsyn till de praktiska och ekonomiska förutsättningarna är enkelt att avhjälpa hindren. De enkelt avhjälpna hindren skulle varit avhjälpna senast 2010 men verkligheten är att de flesta kommuner fortfarande har brister i tillgängligheten till allmänna platser.

Utformningen av tillgänglighetsplanen 2020-2025

Målsättningen med tillgänglighetsplanen för 2020-2025 är att bygga en grund för ett långsiktigt tillgänglighetsarbete i Avesta kommun. Planen är att införa ett nytt arbetssätt gällande tillgänglighetsfrågor för att tillgänglighetsarbetet ska ske kontinuerligt och följas upp årligen.

Fokusområden

Tillgänglighetsarbetet i kommunen behöver ske inom många olika områden och inom många olika förvaltningar och enheter. I tillgänglighetsplanen för 2020-2025 är åtgärderna uppdelade efter fem olika fokusområden som vardera löper under en tidsram om cirka ett år. Målet med fokusområdena är att det ska vara tydligt vad som ska genomföras/påbörjas vilket år och för att förvaltningarna och enheterna ska ha möjlighet att planera sin verksamhet efter tillgänglighetsplanen. Fokusområdena är utformade så att de knyter an till varandra och där fokus i första hand är att hantera de egna verksamheterna för att i ett senare skede involvera externa parter i kommunen. De fokusområden som valts är:

- 2020 – Kommunikation
- 2021 – Barn och Unga
- 2022 – Utemiljöer
- 2023 - Övriga offentliga lokaler och verksamheter
- 2024 – Kultur och Nöje
- 2025 – Handel

Varje fokusområde kommer innehålla cirka tre till fem åtgärds punkter varav en åtgärds punkt alltid kommer att ha ett fokus på att utöka den tillgänglighetsdatabas som kommunen ska ingå i.

I Avesta kommun finns ett ”Program för äldre” som sträcker sig från 2018 till 2035, dokumentet innehåller flera delar som berör tillgänglighet kopplat till äldre. I programmet berörs bland annat hur tillgängligheten i bostadsrätter kan bli bättre i kommunen, planer för hur kommunen ska tillgodose behovet av trygghetsbostäder till äldre samt hur digitala verktyg kan göra samhället tillgängligare för målgruppen. ”Program för äldre” är vägledande i hur kommunen arbetar med tillgänglighet för målgruppen äldre i kommunen och därför finns inget särskilt fokus på äldre i tillgänglighetsplanen. De flesta av åtgärderna i tillgänglighetsplanen är riktade till en bred allmänhet och majoriteten av målen i dokumentet har målsättningen att förbättra tillgängligheten för personer med funktionsvariationer i alla åldrar.

Tillgänglighetsdatabasen

Tillgänglighetsdatabasen (TD) är idag den enda databas i Sverige som erbjuder information till medborgare om tillgänglighet i allt från fiskeplatser, gästhamnar, bibliotek, förskolor, hotell, sjukhus, vandringsleder, nöjesparker till campingplatser, livsmedelsbutiker, kyrkogårdar, sporthallar och konserthus. TD är skapat av västra Götalands region men är öppet för alla kommuner i hela Sverige att vara med i. TD bygger på att kommunen inventerar olika platser och fyller i hur tillgängligheten ser ut för en specifik plats genom av TD framtagna formulär som utgår ifrån lagstiftningen kring tillgänglighet. Platserna publiceras i databasen som finns tillgänglig för allmänheten på www.t-d.se. På hemsidan kan besökaren söka reda på information om platser utifrån personens egna behov och funktionsvariationer. Hemsidan är tillgänglighetsanpassad vilket innebär att det går att få sidan uppläst, det går även att anpassa textstorlek, typsnitt, radavstånd med mera. När en plats blivit inventerad i TD finns möjligheten för kommunen att få ut ett rapportblad där det framgår vilka åtgärder som behövs göras för att göra platsen mer tillgänglig. TD har 6857 publicerade anläggningar i databasen och hittills är ingen kommun i dalarna med i databasen.

TD har funnits i flera år och en ny version av programmet kom hösten 2018. Anledningen till att Avesta kommun ska arbeta med tillgänglighetsdatabasen är för att kommunen redan arbetat med en tillgänglighetsguide som är i behov av en uppdatering. TD är ett konkret sätt för kommunen att löpande arbeta med tillgänglighetsfrågor där resultatet blir synbart för kommunens invånare. TD ger en möjlighet för kommunen att underlätta för externa besökare att planera sitt besök i Avesta. Arbetet med TD skulle innebära en möjlighet att enkelt få fram underlag till vad som behöver åtgärdas för att tillgängligheten ska bli bättre på en specifik plats.

Att ingå i TD innebär att kommunen skulle behöva bedriva ett regelbundet inventeringsarbete för att fylla databasen med platser och lokaler i Avesta. Planen är att 2020 arbeta fram en modell för hur inventeringsarbetet ska ske. Planen är att undersöka om det är möjligt att fördela ansvaret till gymnasieelever på exempelvis vård och omsorgsprogrammet alternativt andra lösningar på hur inventeringsarbetet ska ske. För att kommunen ska få ut något av att ingå i TD krävs ett bra förarbete. Av ovanstående anledning kommer det första året i tillgänglighetsplanen ha ett tydligt fokus på hur kommunen ska arbeta med TD från år 2021. Syftet med de ordentliga förberedelserna är att arbetet ska kunna fortgå under lång tid och med ett gott resultat.

Uppföljning

En återkommande utmaning med handlingsplaner är att de lätt glöms bort och att åtgärderna i en handlingsplan inte blir av. För att minska risken för att det ska ske med tillgänglighetsplan 2020-2025 kommer arbetsgruppen för tillgänglighetsplanen samt referensgruppen till densamma att finnas kvar i en revisorroll. Koncernledningen ska utse tillgänglighetsplanens arbetsgrupp, representanter ska finnas från omsorgsförvaltningen, bildningsförvaltningen samt från teknisk service. Arbetsgruppen får i sin tur ta hjälp av övriga bolag, enheter och kommunens olika råd i den mån de anser att det är nödvändigt för att fullfölja uppdraget.

Arbetsgruppen ska årligen ansvara för att rapportera tillbaka till kommunstyrelsen kring vad som skett under året och om något inte genomförts, varför det blivit så. Förhoppningen är att dokumentet på det här sättet inte glöms bort samt att gruppen får i uppgift att påpeka i god tid vilka åtgärder som är aktuella för nästkommande år i planen. I handlingsplanen finns därför ett årshjul för arbetsgruppen att handla efter där det framgår vilka uppgifter som åligger gruppen att genomföra under året.

2. Handlingsplan

2020 - Kommunikation

En god kommunikation mellan kommunen och dess invånare är viktigt för att informationen om vad som händer och sker i kommunen når ut. Det är viktigt att information till kommunens invånare är tillgänglig, korrekt och lätt att hitta för alla invånare. Avesta.se är tillgänglig på det sättet att hemsidan går att få uppläst, för den som saknar dator finns även möjlighet att få hjälp på servicecenter att hitta informationen som personen söker efter. Det saknas på kommunens hemsida en sida för nyskadade. I Avesta kommun växer andelen personer som är 65 år eller äldre, ökad ålder innebär en större risk att drabbas av sjukdomar där en plötslig funktionsnedsättning kan bli resultatet. Att gå ifrån att ha levt ett liv med fullgod funktion till att ha en funktionsnedsättning innebär en stor omställning, oavsett ålder. Det är därför viktigt att samla information för nyskadade om vilken hjälp som finns att få, vilka organisationer som är aktiva i kommunen samt information till anhöriga.

Vad ska ske?	Ansvarig
1. Tillsätta en utredning som ska <ul style="list-style-type: none"> • Arbeta för att Avesta kommun ska gå med i tillgänglighetsdatabasen under hösten 2020 • Skapa rutiner för hur inventeringen i tillgänglighetsdatabasen ska ske och av vilka. • Se över vad som kan föras över från den nuvarande tillgänglighetsguiden och överföra det i den mån det är möjligt • Vid behov, revidera inventeringsdelen av tillgänglighetsplanen 	Av koncernledningen utsedd utredare från kommunens utredargrupp
2. Utbilda webråd och webbredaktörer i hur Avesta kommun kan kommunicera mer tillgängligt på www.avesta.se	Kommunkansliet, kommunikatörerna
3. Utforma en sida för nyskadade och för anhöriga till personer med funktionsvariationer på www.avesta.se	Omsorgsförvaltningen

2021 – Barn- och unga

I utvärderingen av den förra tillgänglighetsplanen framkom det att få av målen i den förra planen hade fokus på förbättringar för barn och unga. Barnkonventionen blir lag 2020 och av art. 23 framgår det att *"Barn med funktionsnedsättning har rätt till ett fullvärdigt och anständigt liv samt hjälp att aktivt delta i samhället."*² Alla barn och unga ska få möjlighet att umgås och leka på samma villkor så långt det är möjligt och därför är tillgänglighetsplanen särskilt inriktad på målgruppen barn och unga under 2021.

Vad ska ske?	Ansvarig
1. Inventering av minst <ul style="list-style-type: none"> • fyra kommunala lekplatser • två förskolor • en skolbyggnad låg/mellanstadium • ett högstadium Ska ske och publiceras i tillgänglighetsdatabasen.	Av utredningen ³ framtagen projektgrupp nedan kallad TD-projektet
2. Utred möjligheten att placera ut tillgänglighetsanpassade toaletter och fler bänkar vid Karlbergsparken och Skateboardparken	Teknisk service, Bildningsförvaltningen
3. Information från skolorna ska utformas tillgängligt. Exempelvis. Att det framgår av lovinformation om en person i rullstol kan delta, hur tillgängligheten ser ut på olika skolor och utbildningar m.m.	Bildningsförvaltningen i samråd med LSS-enheterna på omsorgsförvaltningen, webråd

2022 – Utemiljöer

Att få möjlighet att vistas ute är en viktig del i människans välmående. Att kunna ta sig fram själv utan rädsla för att inte ta sig till målet är en viktig del för att en person ska känna sig självständig. 2022 har tillgänglighetsplanen ett särskilt fokus på vår utemiljö både vintertid och sommartid för att alla ska ha möjlighet att vistas ute på lika villkor.

Vad ska ske?	Ansvarig
1. Inventering av <ul style="list-style-type: none"> • Holmen • Skateparken • Busstationen i Avesta centrum • Krylbo resecentrum • Visentparken • Minst 10 handikapparkeringar 	TD-projektet
2. Genomföra tillgänglighetsutbildning för entreprenörer som arbetar med snöröjning i kommunen samt informera privata fastighetsägare om deras ansvar vid snöröjning.	Teknisk service
3. Genomför åtgärder utifrån utredningen gällande tillgänglighetsanpassade toaletter och bänkar vid Karlbergsparken och Skateboardparken	Bildningsförvaltningen, Teknisk Service
4. Dela upp cykelvägarna i centrala Avesta i cykelbana respektive gångbana	Teknisk service

² <https://unicef.se/barnkonventionen/las-texten#kort-version> 2019-05-24

³ Se punkt 1 2020 kommunikation

2023 - Offentliga lokaler

Avesta kommun äger ett flertal offentliga lokaler dit allmänheten ofta har ärenden. I den tillgänglighetsguide som finns i kommunen är det många av lokalerna som är inventerade sen innan. Den gamla tillgänglighetsplanen börjar bli daterad och vissa av lokalerna har genomgått förändringar sen den senaste inventeringen. Det är viktigt att alla har tillgång till det offentliga rummet och kommunens servicetjänster varför en inventering av nedanstående lokaler har prioriterats. Avesta kommuns badhus Metropoolen har idag ett tillgängligt omklädningsrum, önskemål finns från funktionshinderrådet att se över utförandet av omklädningsrummet, vilket är medtaget i planen.

2023 ska även tillgängligheten utanför kommunens ansvar utredas. Det är viktigt att företagen i kommunen får möjlighet att vara med och arbeta för ett tillgängligare Avesta. Då konceptet med inventeringar i näringslivet är något kommunen inte arbetat med tidigare är det viktigt att redan året innan inventeringar ska påbörjas starta en dialog med näringslivet för att ha ett bra samarbete i framtiden.

Vad ska ske?	Ansvarig
1. Inventering av <ul style="list-style-type: none"> • Omsorgsförvaltningshuset • Metropoolen • Biblioteket • Verket • Avesta vårdcentral, Vårdcentralen koppardalen, Avestahälsan • Folktandvården • Karlfeldtsgymnasiet • Karlfeldtsgården • Stadshuset • Räddningstjänsten • Serviceförvaltningen • Gamla Byn • Familjecenter • Seniorcentrum Ska ske och publiceras i tillgänglighetsdatabasen.	TD-projektet
2. Se över möjligheten att göra om det tillgängliga omklädningsrummet på Metropoolen med hjälp av handikapprådet	Bildningsförvaltningen i samarbete med funktionshinderrådet
3. Utredda hur kommunen kan arbeta bättre med tillgänglighetsfrågor och näringslivet.	Tillväxt Avesta

2024 - Kultur och Nöje

Målet med att kommunen ska gå med i tillgänglighetsdatabasen är att synliggöra för invånare och besökare i kommunen hur tillgängliga olika platser i kommunen är, det är även ett verktyg för att kunna åtgärda lokaler och platser så de bli mer tillgängliga. 2024 vidtas i planen inte några konkreta förändringar i den fysiska miljön. Förhoppningen är att ägarna till lokalerna som inventeras vill förändra de delar av lokalerna som eventuellt är otillgängliga och som på ett enkelt sett kan åtgärdas. 2024 är fokus på kultur och nöje för att alla kommunens invånare ska kunna ta del av utbudet som finns i Avesta.

Vad ska ske?	Ansvarig
1. Inventering av <ul style="list-style-type: none"> • Biografen i Avesta • Bergslagsteatern • Minst tre restauranger/fik i Avesta kommun • Minst två gym i Avesta kommun • Minst en bygdegård i kommunen • Avestavallen • Kopparhallen • Avestaparken Ska ske om ägarna tillåter det och publiceras i tillgänglighetsdatabasen.	TD-projektet
3. Arbetet med en ny tillgänglighetsplan ska påbörjas	Kommunkansliet

2025 – Handel

Att kunna köpa sin egen mat och sina egna saker är en viktig del i att känna sig självständig. I och med en inventering av matvarubutiker och butiker är förhoppningen att ägarna till lokalerna som inventeras vill förändra de delar av lokalerna som eventuellt är otillgängliga och som på ett enkelt sett kan åtgärdas. 2025 är det även viktigt att en ny tillgänglighetsplan antas för att arbetet med tillgänglighet i kommunen ska utvecklas och ske kontinuerligt.

Vad ska ske?	Ansvarig
1. Inventering av <ul style="list-style-type: none"> • Minst tre matvarubutiker • Minst 5 butiker i kommunen varav minst en i kommunens ytterområden • Gallerian Ska ske om ägarna tillåter det och publiceras i tillgänglighetsdatabasen. <ul style="list-style-type: none"> • Smått och Gott och Skriv i bild 	TD-projektet
2. En ny tillgänglighetsplan gällande från 2026 ska färdigställas och beslutas.	Kommunkansliet

3. Årshjul för tillgänglighetsplanens arbetsgrupp

Maj

Arbetsgruppen ansvarar för att påminna behöriga enheter och förvaltningar om vilka delar av handlingsplanen de ansvarar för nästkommande år samt se över om det är något i planen som behöver revideras.

Sep – dec

Delar av arbetsgruppen ska träffa de kommunala råden samt referensgruppen från funktionshinderrådet för att stämna av med dem vad som blivit av, vad som blivit bra respektive mindre bra.

November

Arbetsgruppen ska årligen redovisa en rapport till kommunstyrelsen gällande:

- vad som genomförts i tillgänglighetsplanen
- varför någon punkt i tillgänglighetsplanen eventuellt inte genomförts